

ต้นคด ปลายตรงไม่มี

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสโนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจ ตั้งใจค้นคว้าหาหัวใจของตัวเองให้เจอนะ หัวใจของตนเองนี้เกิดมาอยู่กับเรา เกิดมา เห็นไหม ใจแก้ไข ถ้าเราไม่มีหัวใจ ไม่มีปฏิสนธิวิญญาณ เราจะเกิดมาเป็นมนุษย์ได้อย่างไร แต่เวลาเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้ว หันรีหันขวางนะ ไม่รู้จักว่ามนุษย์คืออะไร

เราดูสังคมโลกสิ ดูเวลาที่เขาไม่สำนึกตัวของเขา เขารังควานเขาทำร้ายคนอื่น ไปมหาศาลเลย เพราะเขาไม่รู้จักตัวเอง แต่ถ้าใครมีสติปัญญา รู้จักสำนึกของตัวเอง เห็นไหม ถ้าเราสำนึกถึงตัวเราเอง เราเข้าใจตัวของเราเอง “นี่ใจหาใจ”

ถ้าเรามีหัวใจ แล้วเราค้นหาตัวเราได้ เราจะมีหลักมีเกณฑ์ของเราะ แต่ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ ก็เรานั้นแหละทุกข์ แต่ในทางสังคมที่เป็นไป เห็นไหม เราว่าเราทำแล้วมันสะอาด พอทำแล้วเราได้ระบายออก แต่ความจริงมันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นเลย

“เรามาประพฤติปฏิบัติกันนี้เพื่อมาหาตัวเราเอง”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเรือคันนี้มันไม่มีใครนะ ท่านพยายามค้นคว้าของท่าน อย่างเช่นเราก็เหมือนกัน เราเกิดมานี้เราเกิดมากับอวิชชา คนเกิดมามีอวิชชา มีความไม่รู้ของจิตมันมา

แล้วสิ่งที่มีอวิชชามานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามค้นคว้า พยายามรู้คัน จนกว่าจะเข้าไปถึงสัจจะความจริง ถ้าเข้าไปถึงสัจจะความจริงนั้น เห็นไหม “นั่นละทางตรง” แต่ของเรานี้มันทางคด

“ต้นค ปลายตรงไม่มี” ต้นค... มันคคเพราะเหตุไฉนล่ะ มันคคเพราะมีกิเลส
ค้นหาความทะยานอยากทำให้มันคคไป แล้วมันจะเอาความตรงมาจากไหน เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็คคเหมือนกัน

คคหมายถึงว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ
เจ้าชายสิทธัตถะก็มีวิชา เพราะถ้าไม่มีวิชาแล้วจะมากเกิดได้อย่างไร สิ่งที่เกิดมาเป็น
เจ้าชายสิทธัตถะนี้ ได้สร้างสมบุญญานิจการมาขนาดไหน

แต่พอเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเกิดมาที่สวนลุมพินี เห็นไหม เจ้าชาย
สิทธัตถะว่า “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” คำว่าเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายนี้ด้วยความ
มั่นใจนะ เพราะสร้างบุญญานิจการมา

สร้างบุญญานิจการมามหาศาล ขนาดเกิดเป็นทารกนะเดินได้ ๗ ก้าว เปล่งวาจาเลย
ว่า “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” พอเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายแล้ว คุณพระนางสิริ
มหามายาก็ตายไป พอตายแล้วใครเลี้ยงดูมา

เด็กทารกนี้ต้องมีผู้เลี้ยงดูมา ต้องมีผู้ถนอมรักษามา แล้วมีการศึกษามาเพื่อเตรียม
ตัวจะเป็นกษัตริย์ แต่สิ่งที่เตรียมตัวมาจะเป็นกษัตริย์นะ พอถึงเวลาจะได้ขึ้นครองราชย์
กลับไม่เอา! กลับไม่เอา เห็นไหม เพราะสิ่งที่ศึกษามา นี้ ศึกษาเพื่อความพร้อม

นี่ไง นี่คคมาเหมือนกัน คคเพราะอะไร คคเพราะมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก
สิ่งที่มีกิเลสค้นหาความทะยานอยากนั้นมันครอบงำอยู่ สิ่งของมันครอบงำอยู่นั้นมัน
ครอบงำอะไร มันครอบงำหัวใจนี้ไง ครอบงำปฏิสนธิจิต ครอบงำภวาสวะ ครอบงำทุก
อย่างในหัวใจของเรา ครอบไว้ให้อยู่ในอำนาจของมาร อยู่ในอำนาจของมัน

แต่เพราะด้วยบุญญานิจการถึงได้ออกแสวงหา เราก็ต้องมีบุญ เพราะถ้าเราไม่มีบุญ
เราจะไม่ออกมาทุกข์มาอย่างนี้หรอก

การออกมาประพฤติปฏิบัติมันทุกข์มันยากไหม... มันทุกข์มันยาก... แล้วมันทุกข์
ยากเพราะเหตุใด... ทุกข์ยากเพราะเราจะทำให้ใจเราตรง ทุกข์ยากเพราะเราจะพยายาม
ปรับกระบวนความคิดของเราให้มันตรงกับสัจจะความจริง

สิ่งที่เป็นสัจจะความจริง เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อคันมา ๖ ปี นั้นละไปรื้อคันมา

เหมือนกับคลองที่มันคุด ถ้าคลองมันคุดนะ คูสิแม่น้ำมันคุด น้ำมันก็ไหลไปตาม คลองนั้นแหละ นี่ถนนมันคุด ถนนมันหักศอก เห็นใหม่ เราก็ไปตามถนนนั้น

นี่ก็เหมือนกัน คนเรามีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมา มันมีสิ่งนี้ครอบงำมันมา เหมือนกับคลองที่มันคุด ถ้าคลองมันคุดแล้วน้ำมันจะตรงไปได้อย่างไรละ น้ำมันก็ต้อง ไหลไปตามคลองนั้นแหละ

สิ่งที่เป็นคลองนะ สิ่งที่เป็นคลองนั้นคือกิเลสตัดหาความทะยานอยาก สิ่งที่อยู่ใน หัวใจของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ท่านพยายามรื้อคันของท่านนะ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เห็น ใหม่ เขาบอกว่าคลองอันนี้ตรง คลองอันนี้จะเป็นไปได้นี้มันรู้ได้นะ มันรู้ได้ว่าคลองนี้ คูสิเวลาหน้าแล้ง คลองมันมีแต่คลอง มันไม่มีน้ำนะ น้ำมันแห้ง คลองเปล่าๆ ไม่มีสิ่งใด หรอก

แต่ถ้าคลองนี้ เวลามันมีน้ำมีทำขึ้นมา น้ำมันล้นฝั่ง แล้วน้ำมันไปไหนละ น้ำมัน ก็ไปตามคลองคุดนั้นแหละ พอมันล้นฝั่งขึ้นมา มันก็ทำลายไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาว่า “สิ่งนั้นเป็นธรรม.. สิ่งนั้นเป็น ธรรม” อะไรมันเป็นธรรม ! อะไรมันเป็นธรรม !

นี่มันเป็นกระบวนการของมัน คูสิเวลาน้ำหลากนี้มันท่วมท้นไปหมดเลย มัน ทำลายตลิ่ง ทำลายทุกอย่าง จนทำลายชีวิตของคน สัตว์โลกต่างๆ มันทำลายหมด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่ว่าเป็นธรรมๆ นี่มันทำลายหมด เลย ทำลายจนไม่มีอะไรเลย ไม่มีสติปัญญาอะไรเลย... แล้วมันเป็นไปได้อย่างไร มัน เป็นไปไม่ได้หรอก !

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เชื่อ ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น ! สุดท้ายแล้วนะ เพราะมันเห็น คูสิเวลาน้ำหลากขึ้นไป มันทำลายพืชพันธุ์ธัญญาหาร มันทำลายชีวิตคน ทำลายต่างๆ มันทำลายไปหมดเลย

จิต.. เวลาประพฤติปฏิบัติไป ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันทำลายไปหมดเลย แล้วมันเหลืออะไรล่ะ มันมีอะไรเป็นขอบเป็นเขต มีอะไรเป็นความรู้ว่าถึงนั้นเป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งที่เกิดและไม่เกิดมันอยู่ที่ไหน...

มันไม่มีอะไรเลย ! ไม่มีสิ่งใดเป็นเหตุเป็นผลขึ้นมา แล้วมันจะเป็นธรรมขึ้นมาได้อย่างไร ไม่ฟังนะ ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ฟังใครทั้งสิ้น ใครจะบอกว่ามีคุณธรรมต่างๆ ไม่ฟังเลย สุดท้ายแล้วนะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ตัวเองกลับมาทำเอง เห็นไหม

“ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง คืออานาปานสติ”

ปรับความกังวลใจของตัวเอง นี่คือการปรับคลองให้มันตรง ถ้าคลองมันตรงขึ้นมาแล้วเห็นไหม คูสิ “บุพเพนิวาสานุสติญาณ”

แล้วนี่มันเป็นน้ำใหม่ มันเป็นธรรมใหม่.. แล้วสิ่งที่เป็นธรรมขึ้นมาเนี่ยมันแก้กิเลสได้ไหม... มันยังแก้กิเลสไม่ได้ ! จะมีกระบวนการขนาดไหน นี่มีน้ำขึ้นมา แล้วน้ำนั้นใช้ประโยชน์ได้หรือยัง... มันไปตามคลองส่งน้ำหรือยัง... มันไปถึงเป้าหมายไหม..

มันไม่ถึงเป้าหมาย ! มันบุพเพนิวาสานุสติญาณอยู่ตลอดไป... จุจูปปาตญาณ มันก็ล้นฝั่งไป ล้นฝั่งไปไม่สิ้นสุด เห็นไหม

กระบวนการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ “อาสวักขญาณ เข้ามาทำลายอวิชชา” พอทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมดแล้ว นั่นล่ะ ทุกอย่างกระบวนการอย่างนี้คือการคลองตรง

“นี่มรรคเป็นทางเอก” แล้วสิ่งที่เป็นทางเอก หรือสิ่งที่เป็นกระบวนการเข้าไปชำระกิเลสเนี่ยมันเป็นอย่างไร นี่สิ่งที่ชำระกิเลสขึ้นมาเห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวัชชญาณ เสดยวิมุตติสุข นั้นละมัน ยืนยัน ! มันยืนยันว่าสิ่งนั้นเป็นความจริง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาว่าคลองของ เขาดี คลองของเขาตรง เขาสาธยายว่าเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นแหละ เป็นศาสดา เป็นผู้สั่งสอนทั้งนั้นแหละ แต่เวลามันท่วมท้น เห็นไหม พอน้ำมันหลากน้ำมันท่วมท้น มันทำลายไปทั้งหมดเลย มีขอบมีเขตที่ไหน มีอะไรเป็นมรรคเป็นผล มีอะไรเป็นเครื่องยืนยัน...

มันไม่มีสิ่งใดเป็นเครื่องยืนยันเลย ! เพราะเราเกิดมาใช่ไหม เรามีกิเลส สิ่งต่างๆ เรารับรู้ของเรา นี่มันเป็นจิตนิสัยของคนแต่ละคนที่มีมันไม่เหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ! พระโพธิสัตว์ ! พระโพธิสัตว์ ! คือสร้างบุญญานการมาสมบูรณ์ เห็นไหม ฉะนั้นไปฟังสิ่งใดมันเลือกฟันได้ว่าสิ่งใดจริงและไม่จริง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเรามีสัจจะ เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เราจะรู้ได้นะ จริงหรือไม่จริงนี่เรารู้ได้ เราปฏิบัติขึ้นมาเรารู้ทั้งนั้นแหละว่าอะไรจริงหรือไม่จริง แต่ทำไมเราอ่อนแอละ พอมีใครเกื้อหนุนขึ้นมาทำไมเราเชื่อเขาไปละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เชื่อ ! ไม่เชื่อต่างๆ ทั้งนั้น เพราะมันไม่มีเหตุมีผล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มารื้อค้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองว่ามันต้องเป็นอย่างนั้น...

“มันต้องเป็นอย่างนั้นเพราะว่าไปสยมภู ตรัสรู้เองโดยชอบ”

องค์ศาสดาพระโพธิสัตว์ เห็นไหม นี่พระพุทธเจ้ามีหนึ่งเดียว ! แล้วมีหนึ่งเดียวนี่ มันจะเรียนกับใครมาไม่ได้หรอก มันไม่มีใครเรียนกับใครได้ และไม่มีใครรู้ได้ด้วย

พอไม่มีใครรู้ได้ นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามารื้อค้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง เห็นไหม มันมีเหตุมีผล มันไม่ใช่ น้ำล้นฝั่ง มันไม่ใช่ไปโดยไม่มีขอบมีเขต มันมีกระบวนการของมัน มันต้องปรับกระบวนการให้คลองนั้นตรงให้ได้ก่อน

“ศีล สมาธิ ปัญญา” คือถ้ามีกระบวนการให้คลองมันตรงขึ้นมาได้อย่างนั้น มันจะบังคับน้ำไป

แต่ถ้าเป็นคลองเปล่าๆ ไม่มีน้ำ อย่างนั้นมันจะมีประโยชน์อะไร มันมีประโยชน์อะไรล่ะ มันก็เอาไว้เลี้ยงควายไ้ให้ควายมันลงไป ถ้าน้ำมันเหลือก็ขึ้นคลอง ก็เอาควายไปกินอยู่ในนั้น แล้วถ้ามันแห้งไปมันจะมีอะไรล่ะ คลองไม่มีน้ำนี้มันจะเป็นประโยชน์กับใคร มันต้องมีน้ำของมัน เห็นไหม

กระบวนการของมันต้องมีศีล สมาธิ.. แล้วสมาธิมันเกิดปัญญาคขึ้นมา “ถ้าเกิดปัญญาคขึ้นมาที่นั่นละมรรค ๘”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจักรหมุนแล้วนี่เรียกว่าธรรมจักร !

“ทเวเม ภิกขเว.. ทางสองส่วนเธอไม่ควรเสพ !”

“ทางสองส่วนเธอไม่ควรเสพ คืออรรถกถาโมกข... กามสุขัลลิกานุโยค”

อรรถกถาโมกข นี้คือสมัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทำทุกรกิริยาต่างๆ เห็นไหม นี่แล้วเราทำอะไรกัน เป็นอรรถกถาโมกขตรงไหน เราทำอะไรเป็นอรรถกถาโมกขบ้าง เราทำอะไรที่มันเป็นการเบียดเบียนตนบ้าง

มันไม่ได้เบียดเบียนตน ! แต่มันเบียดเบียนความรู้สึก เบียดเบียนกิเลสต้นหาความทะยานอยาก

คำว่าเบียดเบียนนี้... เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “การฆ่าทำลายกิเลสประเสริฐที่สุด ! การตัดปารกัญญาในหัวใจ เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด !” นี่เพราะมันมีกิจกรรม มีการกระทำของมัน มันถึงเป็นการชำระกิเลส แล้วถ้ามันชำระกิเลส เห็นไหม แล้วทำไมเราเกิดมานี้ละ..

ที่เราเกิดมานี้ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมานี้ ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ทั้งๆ ที่สร้างบุญญาธิการมา แต่ก็ยังมีกิเลสมา มันก็ทำให้คดมาเหมือนกัน ถึงจะคดมานี้ แต่ด้วยบุญญาธิการด้วยการกระทำนี้ทำให้ตรงได้ แล้วทำถึงที่สุดแห่งทุกขก็ได้

“ความถึงที่สุดแห่งทุกข์นั้นคืออริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค”

มันมีกระบวนการของมัน มันมีการกระทำของมัน เห็นไหม แล้วเราเกิดมานี้ เราเกิดมาด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก แต่ก็มิบุญกุศลอยู่ ! มีบุญกุศลอยู่เพราะเราเกิดมาเป็นชาวพุทธในพุทธศาสนา พอพบพุทธศาสนาเราก็จะศึกษากันนี้แหละ เราจะประพฤติปฏิบัติกันนี้แหละ แล้วเราก็มาศึกษาธรรมะกันนี้แหละ

ศึกษาธรรมะ ! ศึกษาธรรมะ ! ศึกษาด้วยอะไรล่ะ ก็คลองมันคด ! กิเลสมันคด ! ถ้ากิเลสมันคด นี่ก็ความเห็นแก่ตัว ความคิดเข้าข้างตัวเองนี่มันคด !

ในเมื่อคลองมันคด.. ถ้าต้นคด ปลายตรงนี้มันเอามาจากไหน ถ้าต้นมันคดนี้มันจะเอาอะไรมา มันก็ได้แต่ทำ เป็นทำสักแต่ว่าทำ เป็นสิ่งที่ไม่มียผลตอบแทนใจ แล้วสิ่งที่ไม่มียผลตอบแทนขึ้นมาเนี่ยมันเป็นความจริงไหมล่ะ

เราศึกษามา จะศึกษามาขนาดไหน ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาขนาดไหน ถ้าคลองมันคด กิเลสมันคด มันเข้าข้างตัวเอง มันบังคับน้ำให้กลับมาสู่ตัว มันไม่มีประโยชน์สิ่งใดๆ เลย

น้ำนี้เขาทขขึ้นไป เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่การเกษตรกรรมนะ เป็นการเลี้ยงชีพนะ เป็นการดำรงชีวิตต่างๆ มันเป็นประโยชน์ไปทั้งนั้นเลย ถ้า ! ถ้าเราทำตามความถูกต้อง

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แต่ศึกษามาด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันเข้าข้างตัวเองทั้งนั้น ศึกษาธรรม... ศึกษาธรรมกันขนาดไหน ปรัชญา.. ปฏิบัติ.. ปฏิเวธ..

ทีนี้ในการปฏิบัติ ถ้าเราจะปฏิบัติขึ้นมา ก็ปฏิบัติด้วยตัณหาความทะยานอยาก ถ้าปฏิบัติด้วยตัณหาความทะยานอยาก เห็นไหม มันถึงล้มลุกคลุกคลานกันอยู่นี้ไง เราออกมาปฏิบัติเพื่ออะไรกัน เราออกมาเพื่อจะชำระกิเลสให้ไหม

เราก็รู้ที่อยู่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่านี่ กิเลส ! กิเลส ! กิเลส ! แล้วกิเลสมันเป็นอย่างไรล่ะ... กิเลสมันอยู่ที่ไหน... กิเลสมันอยู่ในหนังสือให้ไหม... กิเลสมัน

อยู่ในตำราใช้ใหม่.. กิเลสมันเป็นสิ่งที่ไม่ดี.. มันจะเดินเข้ามาหาเรา ให้เราชำระล้างมัน
อย่างนั้นใช้ใหม่... มันไม่ใช่สักอย่างเลย !

กิเลสเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา แล้วทำอะไรไม่ได้เลย จะลุกขึ้นมา
เพื่อสู้กับกิเลส กิเลสมันก็กล่อมให้หลับอยู่ในอำนาจของมันตลอดไป

นี่ไงอย่างว่าแต่คลองมันคดเลย แม้แต่กิเลสมันก็ยังไม่รู้จัก คลองก็ไม่รู้ สิ่งใดก็ไม่รู้
มนุษย์เกิดมามีพ่อแม่เลี้ยงมา ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงมานะ.. คูอย่างเช่นสัตว์ลี สัตว์ที่มันเกิดมา
มันโตเอง มันเกิดขึ้นมามันเลี้ยงตัวของมันได้เลยก็มี แต่มนุษย์ที่เกิดมา ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงนี้
ตายหมด พ่อแม่ต้องกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูมามันถึงจะเติบโตขึ้นมาได้

นี่แล้วบอกว่าเติบโตขึ้นมา มันเติบโตขึ้นมาด้วยอะไร เติบโตขึ้นมาด้วยบุญของ
ตัว พ่อแม่ไม่มีบุญมีคุณ เราเกิดมามีพ่อแม่ทำตามหน้าที่ เราเกิดมาแล้วเราเก่งไปหมดเลย
! เก่งไปด้วยกิเลส กิเลสมันว่ามันดีไปทุกอย่าง เห็นไหม

แล้วพอบอกกิเลสเป็นเรา.. กิเลสเป็นเรา แล้วพอประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็รู้ไปอีก รู้
ไปก่อน มันสุขก่อนห้าม.. ซื่อก่อนขาย... รู้ไปทั้งนั้นเลย แล้วมันรู้อะไรละ ! มันรู้อะไร !
มันก็รู้ด้วยความมีคบอด

“นี่กิเลสมันคด ! คดในช่องอในกระดุก”

คนคดในช่องอในกระดุกนี้ มันเป็นเหมือนกับว่าสิ่งนั้นเขาไม่คบกัน แล้วนี่กิเลส
ของเรา อยู่ในหัวใจของเรา มันคดในช่องอในกระดุก มันล้วงกินดับ มันทำลายความ
เป็นจริงทั้งหมด ด้วยความเห็นแก่ตัว ด้วยความสุกเอาเผากินว่าสิ่งนี้เป็นธรรม.. สิ่งนี้เป็น
ธรรม นี่ต้นมันคดมาตั้งแต่ต้น !

ถ้าต้นมันคดมาตั้งแต่ต้น คูสิเวลาเขาจะทำอาวุธด้วยเหล็ก เขาจะตีเหล็กเพื่อสิ่งที่เป็น
ประโยชน์กับเขา เขาต้องเอามาเผา นะ เผาด้วยไฟจนมันแดงนะ จนควรแก่การงาน
เขาถึงตีมันเพื่อเป็นประโยชน์กับเขา

นี่ก็เหมือนกัน เรบอกว่าเราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะเอาความจริงของเราขึ้นมา
เราศึกษาธรรมขึ้นมาเพื่อจะปฏิบัติธรรม นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้า ! สิ่งที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าเราเป็นสาวก-สาวก
เราเกิดมาในพุทธศาสนา

ในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ด้วยความ
เมตตา ด้วยความกรุณา มหากรุณาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชน
สัตว์

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นศาสดา มาเป็นผู้ที่ตรัสรู้เองโดย
ชอบ มันจะเอาธรรมมาจากไหนล่ะ อย่างมากพวกเราก็เป็นฤๅษีชีไพร เพราะปฏิบัติกัน
ด้วยความรู้ความเห็นของตัวเอง ด้วยฤๅษีชีไพร ด้วยความมั่งง่าย ความอหังการว่าสิ่งนี้เป็น
ธรรม.. สิ่งนี้เป็นธรรม มันจะเข้าข้างตัวมันเองนั่นล่ะ

แล้วเวลาจิตมันสงบตัวมา จิตที่มันมีกำลังของมัน มันเป็นความมหัศจรรย์ มันมี
ความรู้ความเห็นของมันแปลกประหลาด มหัศจรรย์มหาศาลเลย สิ่งนั้นเป็นไสยศาสตร์
ทั้งหมด ! สิ่งนั้นเป็นเรื่องโลกๆ !

เป็นเรื่องโลกๆ เพราะอะไร เป็นเรื่องโลกๆ เพราะฤๅษีชีไพรในสมัยพุทธกาลเขา
ทำได้ทั้งนั้นแหละ ระลึกอดีตชาติ จะรู้อากาศล่วงหน้า จะรู้สิ่งใดๆ นี่มันเป็นเรื่องของ
วิญญูะทั้งนั้นแหละ ! ยิ่งเดี๋ยวนี้ยังปัจจุบันนี้นะทางวิทยาศาสตร์เขาเจริญ เขาพิสูจน์ได้
ดีกว่าเราเยอะแยะไปหมดเลย เขาพิสูจน์ได้หมดแหละ วิทยาศาสตร์มันก็พิสูจน์ได้

อภิญา ๖ นี้ เสียงทิพย์ ตาทิพย์ รูปทิพย์ต่างๆ ทำได้หมดแหละ วิทยาศาสตร์เขาก็
ทำได้ แล้วมันมีประโยชน์อะไร มันเป็นประโยชน์สิ่งใด แต่ถ้าเวลาจิตมันรู้ขึ้นมา มัน
ลึกลับมหัศจรรย์กว่านั้นนะ นี่เป็นไสยศาสตร์ เห็นไหม

ถ้าเป็นสาวก-สาวกแล้วไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะ
ทำอะไรกัน เราจะมีความรู้สิ่งใด เราก็อหังการนี้ไง กิเลสมันคด !

คนคดในข้อคดในกระดูกมันทำลายคนๆ นั้นเอง ทำลายชีวิตอันนั้นนะ แต่
กิเลสที่มันทำลายทุกภพทุกชาติ มันทำลายมาเพราะมันอยู่ในวิญญูะที่เกิดตายเกิดตายมานี้
นี่คดในข้อคดในกระดูก เห็นไหม นี่คดมันคด !

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านถึงบอกว่า “ทำให้มันตรง ! ทำให้มันตรง”

“ถ้าต้นมันตรงแล้ว ปลายมันจะเข้าสู่สังขาร” ถ้าปลายมันเข้าสู่สังขารแล้วนะ ถึงเก็บหอมรอมริบ

หลวงปู่มั่น ท่านเป็นพระอรหันต์นะ ด้วยความเชื่อมั่นของลูกศิษย์ลูกหา ท่านยังทำตัวท่านเป็นแบบอย่าง ท่านยังอยู่ในร่องในรอยตลอด เห็นไหม ท่านต้องการให้ต้นมันตรงใจ ! ท่านต้องการให้ต้นมันตรง เพื่อเป็นแบบอย่างให้เราเชื่อมั่น ให้เรามีครูมีอาจารย์เป็นที่ระลึกถึง ให้เรามีแบบอย่างที่เราจะกระทำ

ถ้าต้นมันตรง เห็นไหม แต่มันจี๋เกียด มันไม่เอา มันจะเอาความสะดวกสบายของมัน อย่างนี้ไง นี่กิเลสมันคด ! มันคดในข้อ มันงอในกระดูก แล้วมันก็ทำลายหัวใจดวงนั้น แต่หัวใจดวงนั้นไม่รู้จัก หัวใจดวงนั้นไม่รู้เลยว่ากิเลสมันคดอยู่ในหัวใจของเรา มันทำลายเราตลอดเวลา ทั้งๆ ที่มันศึกษาธรรมนะ !

ฉะนั้นมันจะต้องเชื่อมั่น ต้องมีศรัทธา.. ต้องมีศรัทธา เห็นไหม

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอาศัย มีแก้วสารพัดนึก จะนึกเอาอะไรละ จะนึกเอาทางสังคม เห็นไหม สังคมเขาอยู่กันรุ่มเย็นเป็นสุข เพราะเขามีศีลธรรม จริยธรรม

นี่ไงเขาก็อยู่ของเขา มันก็เป็นผลของวิญญูะ มันก็จะเกิดจะตายอยู่อย่างนั้นนะ แล้วเรามีแก้วสารพัดนึกนี้เราจะนึกเอาอะไร เราเห็นโทษของมันใช่ไหม เราเห็นโทษของกิเลสใช่ไหม เราเห็นโทษของการเกิดใช่ไหม

ทั้งๆ ที่การเกิดนี้เป็นอริยทรัพย์ ทั้งๆ ที่การเกิดเป็นมนุษย์นี้เราต้องมีบุญมีกุศล เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา สิ่งนี้มันมีคุณกับเรา มันเป็นอริยทรัพย์มากเลย แล้วถ้าเขาก็อยู่กันทางโลกนี้มันก็เป็นผลของวิญญูะ วิญญูะมันก็เวียนตายเวียนเกิด มันก็ทำคุณงามความดีไปกับเขา

เรามีศรัทธาเรามีความเชื่อ เราถึงออกมาบวชเป็นพระเป็นเจ้ากัน แล้วเราออกมาประพฤติปฏิบัติกันขึ้นมาเรามีเป้าหมายอะไร

“เราก็มีเป้าหมายที่จะพ้นไปจากมัน จะพ้นไปจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก พ้นจากพญามารที่มันครอบคลุมหัวใจเรานี้... มันครอบคลุมหัวใจของเราอยู่”

แล้วคูสิเหมือนเราใส่แว่น เห็นไหม มันเอาแว่นให้เราใส่ สีสนของมันต่างๆ ที่มันพอจะหลอกลวงเรา นี่ความคิดความเห็นความต่างๆ นี่มันเป็นสีสนทั้งนั้นแหละ ! มันเป็นเรื่องของโลกๆ เป็นผลของวิญญูะ

เราเกิดเป็นมนุษย์ นี่เพราะมีอริยทรัพย์ถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ อริยทรัพย์มันมีอำนาจวาสนา มันถึงทำความสงบของใจได้ มันมีความสงบของใจได้ มันเป็นตัวที่จะพ้นจากกิเลสได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเป็นศาสดา ถึงเป็นผู้ที่รู้สัตว์ชั้นสัตว์

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา แล้วเราออกประพฤติปฏิบัติกันนี่มันมีบุญกุศล บุญกุศลเพราะอะไร เพราะทางโลกนี้ทุกคนเขาก็เกิดมาเหมือนกัน เขาก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน เขาก็เป็นชาวพุทธเหมือนกัน แต่เขาเป็นชาวพุทธด้วยทะเบียนบ้าน นี่ไงเป็นชาวพุทธแล้ว แต่เขายังย้อนกลับมาถนัดศาสนานะ เหมือนหมาบ้า !

นี่เป็นชาวพุทธ ทำบุญกุศลมา ทำดีมาหมดเลย แต่ทำไมมันทุกข์มันยาก ทำไมมันมีแต่ความทุกข์ละ นั่นละไอ้หมาบ้า ! มันหันมากัดธรรมะ หันมากัดสังขจะความจริง แล้วมันไม่ทำ เห็นไหม

คูสินี้กิเลสมันกด มันกดในหัวใจของคน มันทำลาย.. ทำลายทุกๆ อย่างเลย ฉะนั้นเราจะไปทำกับใคร เราเกิดมานี้เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เป็นสายบุญสายกรรม พ่อแม่เลี้ยงดูมานี้มีบุญกุศล เราต้องกตัญญูกตเวทีกับพ่อแม่ของเรา

กตัญญูกตเวทีกับพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ทำให้สังกรรมเย็น เป็นสุข เพราะสังกรรมเย็น สมณชีพรามณ์ถึงมีโอกาสประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีโอกาสขนาดนี้

สิ่งที่มนุษย์เขาอยู่อาศัยในโลกนี้ เขาอยู่อาศัยกันเหมือนสัตว์ เหมือนสัตว์ในฟาร์ม นี่เขาเลี้ยงมันมาเพื่อจะเอาเนื้อมัน เพื่อจะเอามาเป็นประโยชน์

นี่เราเกิดมาเป็นคน ! แล้วก็อยู่เหมือนสัตว์ ! สัตว์มันอยู่ในวัฏฏะมันเป็นฟาร์มไวกามภพ-รูปภพมันเป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงชีวิตมนุษย์ มันเพาะเลี้ยงแล้วเราก็อยู่กับมัน อยู่กับมันไปจนกว่าจะอายุขัยหมดกับมันไป แล้วก็ทำคุณงามความดีไป แล้วก็เกิดมาเป็นสัตว์ในฟาร์มนั่น เกิดในวัฏฏะนั้นอีก เห็นไหม

แต่เพราะเราเห็นโทษไซ้ใหม่ เราเห็นโทษของวัฏฏะ เราเห็นโทษของการเกิดและการตาย ทั้งๆ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ที่เป็นอริยทรัพย์นี้แหละ

แต่เพราะเกิดมาเป็นมนุษย์อริยทรัพย์ เราต้องมีปัญญาของเรา เราจะทำให้เราหลุดออกไปจากกามภพ-รูปภพ ออกจากวัฏฏะ เราจะต้องเข้มแข็ง เราจะไม่ไปตามที่กิเลสมันบังคับบัญชา ถ้ากิเลสมันบังคับบัญชา กิเลสมันจะเกลี้ยกล่อม มันจะทำทุกๆ อย่างเลย แล้วความคิดนี่ก็เหมือนคลองไม่มีน้ำ ถ้าคลองเปล่าๆ ไม่มีน้ำ มันไม่เป็นประโยชน์กับใคร

นี่ศึกษาธรรมๆ ทั้งนั้นเลย ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วว่ารู้ไปหมด ! รู้ไปทุกอย่าง !

นี่ไง ทั้งๆ ที่คลองมันคุดนะ คลองมันคุด คลองมันไม่มีน้ำเพราะมันศึกษาธรรมๆ แต่ศึกษาธรรมนี้ เหมือนกิเลสมันเป็นคลอง เห็นไหม มันครอบงำอยู่แล้ว พอมันครอบงำอยู่ แล้วเราศึกษาธรรมๆ ศึกษาธรรมที่มันไม่ใช่ธรรมไง

“การศึกษาธรรม นี่คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

มันถึงไม่มีน้ำ น้ำคืออะไร ถ้าเราทำสมาธิ เราทำความสงบร่มเย็นขึ้นมา เห็นไหม คลองนั้นจะมีน้ำนะ ถึงคลองมันคุด น้ำมันก็ไปตามคลองคุดๆ นั่นละ

“นี่ไงคิด สมาธิ ปัญญา” เราจะต้องหมั่นเพียรของเรา เราจะต้องทำให้คลองเราตรง ตรงกับอะไร.. ตรงกับอริยสัจ ตรงกับสัจจะความจริง !

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะมันก็คุด คดมา ๖ ปีนะ คดไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มานี้มีแต่ความทุกข์ความยาก

นี่คดลองมันคด ! แต่คดมันก็ยังมียโอกาส มีการศึกษา มีการกระทำเพื่อจะพ้นไปให้ได้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทำแล้ว แล้วได้ประสบผลสำเร็จแล้ว ถึงวางธรรมและวินัยไว้ เห็นไหม “อริยสัจ.. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค” วางธรรมและวินัยว่าจะรู้สัตว์ชนสัตว์

นี่ธรรมและวินัยนี่จะเป็นศาสดาของเรา เราก็ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ศึกษามาแล้ว ศึกษาโดยความคด ! โดยความเห็นแก่ตัว ! แล้วก็ว่า “ธรรมะเป็นอย่างนั้น... นี่ปล่อยวางอย่างนั้น.. นิพพานอย่างนั้น”

นี่เก่งไปหมดเลย ! นี่ไงคดในช่องอในกระดูก ทำลายตัวเอง ทำลายใจของตัวเอง เห็นไหม แต่ถ้าซื่อสัตย์ละ... ซื่อสัตย์คือเราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะซื่อสัตย์ของเราเราตั้งใจของเรา

แต่ที่มันคด ! มันมีวิชา มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันถึงได้เกิดเป็นคน เพราะการเกิดนี้ การเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมนี่มันมีกิเลสอยู่แล้ว

ถ้ามีกิเลสอยู่แล้วนะ สิ่งที่เป็นกิเลส เห็นไหม ความอยากที่เป็นมรรค ความอยากพ้นจากทุกข์ ความอยากจะทำ ความอยากจะทำ พิสุจน์ ความอยากจะทำให้เห็นสัจจะความจริง นี่ไงวางให้หมด ปรียัตวางไว้

ปรียัต.. ปฏิบัติ.. ปฏิเวธ.. นี่มาถมคดลองเรา ตรงไหนมันคด ตรงไหนไม่ดี เราเอาสัจจะ แล้วมันจะเกิดมาไม่ได้

“รู้โดยการศึกษา... ไม่มี ! รู้โดยการศึกษา รู้โดยภาคปรียัต.. ไม่มี !” รู้โดยภาคความจำ ความจำก็คือความจำ ให้จำจนตาย ตายแล้วเกิดใหม่ มาจำใหม่ นะ

ความจำก็คือความจำ ความจำก็คือคดอง ความจำก็คือตลิ่ง มันไม่มีสิ่งอะไรจะเกิดประโยชน์อะไรขึ้นมาได้เลย ความจำก็คือความจำ จำแล้วเดี๋ยวก็ลืม ลืมแล้วเดี๋ยวก็จำ มันเป็นความจำ แต่มันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม ศึกษาปฏิบัติ แล้วปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร.. เป็นอย่างไร พุทโธหรือปัญญาอบรมสมาธิ เราทำของเราไป เราปะเราถม เราตากเราถางเพื่อเป็นประโยชน์กับเรา

ในเมื่อเราตากเราถางนะ เราตากเราถางก็เพื่อต้องการให้มันเป็นจริงขึ้นมา พิสูจน์ ตรวจสอบ มันจะคดมันจะงอนขนาดไหน มันก็เรื่องของอำนาจวาสนาของคน

คนเรานี้มีกิเลสหายาบ กิเลสบางแตกต่างกัน คนเรานี้หายาบหนาบางแตกต่างกัน ด้วยความรู้ตึกนึกคิด คุณติคุณามัญตำนึกของคนนี้มันแตกต่างกัน ฉะนั้นมันไม่มีสิ่งใดตายตัว “การประพฤติปฏิบัติไม่มีสูตรตายตัว”

นี่เห็นไหม เราดูแผนทีลี คุณติธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เหมือนแผนที่ แล้วก็บอกว่า นี่เลี้ยงเลยว่าคุณคดหรือไม่คดอย่างไร เลี้ยงอยู่นั่นแหละ อย่างนั้นมันเป็นมาตรฐาน... มาตรฐานธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ในข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคล มันไม่มีสิ่งใดเป็นมาตรฐาน มาตรฐานคือพฤติกรรมของเราที่แหละ มาตรฐานของเรา นี่คือเราจะตั้งใจทำของเราได้มากน้อยแค่ไหน นี่แหละคือมาตรฐานของเรา

ถ้ามาตรฐานของเรา นี่คือเราจะต้องตั้งใจ แล้วบริกรรมหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ทำของเราให้ขึ้นมาเป็นสัจจะความจริงของเราขึ้นมา สิ่งนั้นจะเป็นมาตรฐานของเรา

คุณติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรมว่า “บัว ๔ เหล่า”

ถ้าบัวใต้น้ำ มันจะเป็นเหยื่อของเต่าของปลา นี่คือบัวใต้น้ำนะ แต่ถ้าบัวปริ่มน้ำบัวพ้นน้ำ นี่มันมีโอกาสของมัน เห็นไหม

แต่การกระทำนี้ของใครของมัน เรามีธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นแก้วสารพัดนึก มีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ สิ่งทีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะนั้นก็เป็นคลองของท่าน ! เป็นคลองของท่าน จะคดหรือตรง เราก็ยังไม่รู้

แต่ถ้าเราพิสูจน์ของเราให้เห็นขึ้นมาตามความเป็นจริง เราจะรู้ได้เลยว่า คลองของอาจารย์กับคลองของเรานี้มันตรงหรือมันคด อาจารย์กับเรา ใครจะคดใครจะตรง ตรงต่อกัน

นี่ก็เหมือนกัน ในการทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบขึ้นมา ก็เหมือนกับในคลองมีน้ำนะ ถ้าคลองมีน้ำ มันก็เลี้ยงให้เราชื่นใจขึ้นมา แต่ถ้าในคลองมันแห้งผาก ไม่มีสิ่งใดเลย มันมีแต่ความทุกข์นะ นี่ในความทุกข์อย่างนี้ มันทุกข์เพราะเราพอใจนะ

ทุกข์ของทางโลกเขา เกิดมาก็ทุกข์นะ ลอดช่องแคบมาก็ทุกข์ เกิดมาไม่ได้ตั้งใจก็ทุกข์ พ่อแม่เลี้ยงดู พ่อแม่เลี้ยงกล่อมมาขนาดไหน พอไม่ได้ตั้งใจก็เสียใจ มันก็มีความทุกข์มาทั้งนั้นแหละ “ทุกข์นี่คือทุกข์ประจำชาติขั้น... ทุกข์นี่คือทุกข์ประจำโลก”

แต่ไ้การทำความเพียรของเรา เห็นใหม่ นี่ความเพียรของเรา มันก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง แต่ความทุกข์นี้ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะมันไม่ได้ดังปรารถนา เราจะทำอะไรให้สงบ แต่มันก็ไม่สงบตามความตั้งใจของเราเพราะอะไร “เพราะเรามีกิเลสซ้อนกิเลสใจ”

ด้วยการศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าคลองตรงเป็นอย่างนั้นๆ เราก็พยายามจะทำให้มันตรงอย่างนั้นๆ ไ้คลองในแผนที่นี้มันอย่างหนึ่งนะ... แต่ไ้คลองตามความเป็นจริงนี้มันต้องขุดต้องลอก ต้องถากต้องถางนะ

นี่ความจำมันเป็นอย่างหนึ่ง เวลาศึกษามาแล้วมันเป็นเรื่องหนึ่ง แต่เวลาทำขึ้นมาให้เป็นความจริงมันเป็นเรื่องหนึ่ง มันคนละเรื่องเดียวกัน !

เวลาพุทธธรรมะนี้ปากเปือกปากและไปเลยละ อู้ฮู.. พุทธธรรมะนี้สุดขอบฟ้าเลย ตัวเขียวๆ พระอินทร์ดีๆ นี่แหละ แต่ความจริงไม่มีแม่แต่เม็ดหินเม็ดทราย ไม่มีอะไรขึ้นมาในหัวใจเลย

ถ้าจะมีขึ้นมาในหัวใจนะ คือเราจะต้องทำของเรา “คลองของใคร คลองของมัน... กิเลสของใคร กิเลสของมัน” ทำให้มันตรงตั้งแต่ต้น ซื่อสัตย์ตั้งแต่ต้น

ถ้าข้อสัจตั้งแต่ต้น เราจะตั้งสติของเรา ใครจะเป็นอย่างไรเรื่องของเขา จะทุกข์ จะยาก จะเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาขนาดไหน มันจะทุกข์มันจะยาก เห็นไหม เวลานั่งสมาธิภาวนาแล้วมันไม่ลง มันมีอุปสรรคต่างๆ นี่เราก็ต้องมีอุบาย.. อุบายของเรานี้คือ รักษาอินทรีย์ อายตนะทั้งหมดต้องควบคุมดูแลรักษา ดูแลรักษาตั้งแต่ตอนนี้

คูเวลาพิวหน่งของเราไปโดนสิ่งใดแล้วเลือดตกยางออกเราก็เจ็บปวด เห็นไหม หัวใจก็เหมือนกัน นี่เราควบคุมอินทรีย์ของเรา มันไปเห็นภาพสิ่งใด ไปรับรู้สิ่งใด มันตอกย้าเข้าไปที่ใจทั้งนั้นแหละ นี่คลองมันคคอยู่แล้ว แล้วยังจะต้องให้ใครมาขึ้นมาเขี่ยวรรคไล่คลองเราอีก

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันจี้รคอยู่ในหัวใจเราตลอดเวลา เราก็ไม่รู้สิ่งใดเลย ไม่รู้อะไรทั้งสิ้นนะ ยังไม่เห็นอะไรเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาซักอันหนึ่งเลย นี่มันก็เลยเทียบเคียงอะไรไม่ได้

มันเทียบเคียงสิ่งใดไม่ได้ แต่เราก็มีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งนะ ต้องมีที่พึ่ง มีครูบาอาจารย์เป็นที่อาศัย ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งอาศัย เหมือนอย่างเช่นเด็กอ่อนนะ เด็กของเราเวลาคลอออกมาแล้ว ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงดูนี้ตายหมดคนะ

ในการประพฤติปฏิบัติ นี่ไปบอกว่าเราจะปฏิบัติของเรา เราจะทำของเราไปเอง ถ้าเราทำของเราไปเอง ถ้ามีอำนาจาสนานี้มันพอทำได้ คำว่าอำนาจาสนานะ “จิปปาภิญญา คือผู้ที่ปฏิบัติได้ง่ายง่าย” แต่ผู้ที่ปฏิบัติยากรู้ยากนี้มันยังมีอุปสรรคมหาศาล

คำว่าอุปสรรคนะ เห็นไหม เวลานั่งสมาธิภาวนาด้วยความทุกข์นี้ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะเราพอใจ ทุกข์เพราะเราจะพ้นจากทุกข์

ความทุกข์ในการจะทำคุณงามความดี ในการบริหารจัดการ ในการทำงาน นี่เป็นความทุกข์เป็นความรับผิดชอบทั้งนั้นแหละ แต่ความรับผิดชอบนี้ถ้าเราเห็นว่า... เห็นว่ามันเป็นประโยชน์กับเราที่เราทำได้! เราทำได้! สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเราจริงๆ

สมบัติพิสดาน คุณงามความดีขนาดไหน เราจะวางไว้กับโลกนี้ ถ้ามีทายาทเขาจะได้รับการรดรดรดรดนี้ไป แต่ถ้าไม่มีทายาท ทรัพย์สมบัติที่หามา นี้ จะไปตกเป็นของแผ่นดิน

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เห็นไหม สิ่งนี้มันจะตกกับใจของเรา แล้วถ้าเราทำคุณงามความดีจะมากน้อยขนาดไหน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะมากน้อยขนาดไหน มันลงสู่ใจทั้งนั้น “เพราะมันเกิดมาจากใจ”

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติโดยที่ไม่มีเจตนา ไม่มีสัจจะ ไม่มีความมั่นคง จะปฏิบัติกันมาแบบสักแต่จะทำ ปฏิบัติแบบเลื่อนลอย แต่คนที่มีสัจจะมีความจริง มีความมั่นคง เห็นไหม นี่มันมีเจตนา แล้วเจตนามันมาจากไหน เจตนามาจากหัวใจ เวลาทำสิ่งใดขึ้นมาแล้วประสบความสำเร็จ นี่มันจะไปสู่ที่ไหน มันจะไปกลับไปที่ใจ

นี่ใจทรัพย์สินนี้ต่างหากละ ผลการตอบสนองของหัวใจนี่คือคลอง ! เราค้นหาคลอง เราศึกษามาทางทฤษฎีขนาดไหน คลองก็หาไม่เจอ แล้วจะเริ่มต้นกันที่ไหน... จะเริ่มต้นกันอย่างไร... สิ่งที่เราศึกษามานั้น เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งนั้นแหละ

ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มันก็คิดมาแล้ว แต่ท่านทำของท่านให้ตรงขึ้นมา เห็นไหม ตรง ! ในพุทธพจน์นี้ตรงแน่นอน

แต่ในความรู้ความเห็น นี้ของตรงเราก็ทำให้มันคดซะ คดเข้ามาในหัวใจของเรา ใจ คดเข้ามาในความรู้สึกของเรา ใจ ว่า “เราทำอย่างนั้น แล้วมันจะลัดสั้นอย่างนั้น... มันจะเป็นความพอใจของเราอย่างนั้น”

อารมณ์ความรู้สึกของคนนะ เรื่องของใจ... ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมานี้ ไม่มีสิ่งใดจะลัดลัดกลับมหัสจรรย์เท่ากับหัวใจของคน จิตนี้เป็นเรื่องที่ลัดลัดมหัสจรรย์มาก จะสร้างภาพอย่างไร มันก็เป็นภาพอย่างที่เรสร้างได้ทั้งนั้นละ เราจะบอกว่ามันจะว่างอย่างไร เราจะบอกให้มันพ้นจากทุกข้ออย่างไร มันเป็นไปได้ทั้งนั้นแหละ ! เป็นไปโดยสติปัญญาอารมณ์ใจ ! เป็นไปโดยการสร้างภาพใจ !

ดูสิคลองมันคด นี่คดในช่องอในกระดุก ทั้งๆ ที่มันจะเป็นคุณงามความดีนะ ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ปรรณานาจะร้อยสัตว์วันสัตว์ องค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน เพื่อเป็นประโยชน์กับเรานะ !
เรายังคดในข้องอในกระดูก จะเอาสิ่งนั้นมาทำลายเรา

นี่สร้างภาพ สร้างต่างๆ ขึ้นมา ให้มันเป็นไปตามความเป็นจริง แล้วมันจะเป็น
ความจริงไปได้อย่างไรละ เพราะมันเป็นเรื่องของกิเลสสร้าง ! กิเลสมันทำลายเรา พอมัน
สร้างขึ้นมา มันทำลายโอกาส ทำลายทุกๆ อย่าง

มันทำลายอย่างไร ทำลายที่ว่า คือพอทำขึ้นมาแล้วนี่สมความปรารถนา ทำลายขึ้น
มาแล้วว่าฐัธรรมๆ แต่สุดท้ายแล้วมันก็เสื่อมไป สุดท้ายแล้วไม่มีสิ่งใดยึดเกาะไว้ได้เป็น
ประโยชน์กับเราเลย... ไม่มีสิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเราเลยเพราะสัญญาอารมณ์ สิ่งที่ทำ
ขึ้นมาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ แต่เพราะอะไร เพราะมันไม่มีสิ่งใดเป็นผลงานของใจใจ
มันไม่มีสิ่งใด มันไม่มีขอบไม่มีเขต เห็นไหม

ดูเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ นี่ไม่มีขอบไม่
มีเขต แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำขึ้นมา

“อานาปานสติ... บุพเพนิวาสานุสติญาณ... จตุปปาตญาณ.. อาสวัภขญาณนี้”
มันมีขอบมีเขต มีการกระทำมีความเป็นไป มีความเป็นจริง มีข้อเท็จจริงกับใจดวงนั้นที่
มันคดมันงอ มันคดในข้องอในกระดูก แต่ทำให้มันตรง จับมันมาชิงฟรีด เอามาคั่นคว่า
เอามาวิชัย ด้วยมรรคญาณ ทำลายทุกๆ อย่าง จนใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พ้นจากกิเลสไป

แต่ของเรานี้ไปจำสิ่งนั้นมา เห็นไหม แล้วเอาสิ่งนั้นมาสร้างภาพ เอาสิ่งนั้นมาเป็น
สมบัติ เอาสิ่งนั้นมา... นี่ไงเพราะอะไรละ เพราะความลึกลับมหัศจรรย์ของจิต !

“จิตนี้มันเป็นนามธรรม”

ดูสิ เวลามันทุกข์ของมันขึ้นมา มันทุกข์เพราะอะไรละ ทุกข์เพราะมันมีอกุศล มัน
มีอคติ มันมีต่างๆ ในหัวใจนี้มาทำให้มันทุกข์ยาก แต่เวลาเราคิดถึงธรรม คิดว่าสิ่งนั้นเป็น
สัจธรรม... สัจธรรม

พอสังฆกรรมนี้มันมีที่เกาะ มันก็เกาะธรรม เกาะธรรมตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เกาะไปเกาะมามันคิดว่าเป็นของมันไง มันสร้างจินตนาการขึ้นไป แล้วมันมีอะไรเป็นผลละ มันไม่มีอะไรเป็นผลเลย ไม่มีอะไรเป็นผลเพราะอะไร

ดูสิเวลาเราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ เรามีการค้นคว้า เรามีการวิจัย เรามีการกระทำของเราขึ้นมา มันเป็นผลงานของเราใช่ไหม พอเขาเห็นผลงานของเรา เขามาหยิบฉวยผลงานนั้นไปแล้วบอกว่ามันเป็นของเขา เป็นของเขาเหมือนกัน เขาทำได้เหมือนกัน เขาหยิบฉวยจากเราไป

นี่ก็เหมือนกัน “สัญญาอารมณ์นี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” แล้วเราไปหยิบฉวยมา นี่มันไม่มีข้อเท็จจริง ไม่มีการกระทำในหัวใจ มันจะเป็นผลงานของเราได้อย่างไรละ แต่เพราะจิตมันเป็นอย่างนี้ จิตมันเป็นนามธรรม จิตมันทำงานอย่างนี้ของมันได้

“นี่ไง คคในช่องอในกระดุก”

ในเมื่อมันคคในช่องอในกระดุก แล้วมันจะเป็นสิ่งใดละ มันก็เป็นเวรเป็นกรรมของมันไง นี่เวรกรรมของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เราก็เป็นสังคม เราก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติคนหนึ่งใช่ไหม ในเมื่อการกระทำของเรา สิ่งต่างๆ นี้เราต้องเชื่อตรง เห็นใหม่

“ศีล สมาธิ ปัญญา” ด้วยศีล มีศีลมีธรรม มีศีลมีสัจย์ ความมีสัจย์ เห็นใหม่

ดูอย่างพระเราสิ เวลาพระเราเข้าพรรษาเมื่ออธิษฐานรุดงค์กัน อธิษฐานสิ่งต่างๆ กัน อธิษฐานขึ้นมาแล้ว “นี่ไงศีลในศีล”

ศีล ๒๒๗ ศีล ๒๑,๐๐๐ นี่เป็นศีลที่ว่าใครทำผิดเป็นอาบัติ แล้วรุดงค์วัตร พระไม่ต้องอธิษฐานก็ได้ พระพุทธเจ้าไม่ปรับอาบัติ เรายังอธิษฐานขึ้นมา พออธิษฐานขึ้นมานี้มีสัจย์ มีสัจย์คือไม่ทำสิ่งที่เราตั้งสัจจะ เห็นใหม่

สิ่งที่เราตั้งสัจจะนี่คือมีศีลมีสัจย์ขึ้นมา มันก็มีความจริงจั่งขึ้นมา พอมีความจริงจั่งขึ้นมา สิ่งใดกระทำขึ้นมา มันก็ย้อนกลับมาสู่เจตนา ย้อนกลับมาสู่จิต แล้วถ้าจิตมันทำ

ขึ้นมา เห็นไหม มันจะอึดคัดขาดแคลน มันจะไม่มีความสะดวกสบายขนาดไหน “นั่นล่ะ ! นั่นล่ะ ! คือเราจะทำคลองให้มันตรง”

ถ้าเราทำคลองให้มันตรงต้องมีศีล... ศีลมันเป็นความปกติของใจ ถ้าศีลเป็นความปกติของใจ นี่ใจจิตปกติคือตัวศีลแท้ ตัวศีลแท้ใจมันไม่วอกแวกวอแว มันไม่มีความน้อยเนื้อต่ำใจ

คูสิโดยทั่วไปเวลาถือศีลก็ว่า “ถือศีลลำบาก.. ทำนั่นก็ไม่ได้ ทำนี่ก็ไม่ได้” อย่างนั่นล่ะมันคด ! มันคดคือมันจะไปตามความคดของมัน มันจะเอาความคดเป็นใหญ่ เอาความพอใจของตัวเองเป็นใหญ่ ถ้าเอาความพอใจของตัวเองเป็นใหญ่แล้วมันจะตรงได้ไหม “นี่คดในข้องอในกระดูก”

แต่ถ้ามันจะเป็นความตรง นี่ตรงเพราะเหตุใด ตรงเพราะเป็นความปกติของใจ

“ศีลคือความปกติของใจ” สิ่งที่เป็นศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ นี่คือข้อห้าม ! ข้อห้ามบังคับไว้ให้มันตรงให้ได้ เห็นไหม ถ้ามันตรงให้ได้นี่เราต้องมีการกระทำของเรา เราต้องมีศีลมีสัจย์ขึ้นมา ถ้ามีศีลมีสัจย์ขึ้นมาเป็นคนเป็นคน ! แล้วคนเป็นคนนี้ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาปฏิบัติที่ไหน

“จิตตกวานา” ถ้ามีจิตนะ คนเรามีจิต เห็นไหม เวลาเราไม่มีสติปัญญาขึ้นมา มันเหมือนกับซากศพที่เดินได้ คือมันมีพลังงานมีจิตอยู่ แต่ไม่รู้จักจิตของตัวเอง ไม่รู้จักความรู้สึก ไม่รู้จักสิ่งที่จะอะไรเป็นเรา อะไรเป็นจิต อะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์

คูสิเวลาร่างกายของเราเจ็บไข้ได้ป่วย เดียวนี้เขาเปลี่ยนอวัยวะได้ทั้งนั้นแหละ อวัยวะนี้เขาเปลี่ยนได้เลย สิ่งใดที่มันชำรุดเสียหายนี้เปลี่ยนได้เลย เห็นไหม

นี่พูดถึงร่างกาย ถ้าร่างกายมันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาได้นะ เราจะไปหาหมอ ให้หมอดกแต่งเลย เอาอวัยวะของพระอรหันต์ทั้งหมดใส่เข้าไป อวัยวะทุกส่วนเอาของพระอรหันต์ใส่ปลูกถ่ายหมดเลย เปลี่ยนถ่ายปลูกถ่ายสิ่งที่เป็นสมบัติของพระอรหันต์เข้าไปในร่างกายหมดเลย แล้วมันจะเป็นอรหันต์ขึ้นมาจะ หมอเขาใส่ให้หมดเลย แต่นี่มันทำไม่ได้ มันก็ไม่เป็นความจริง

นี่ไง แม้แต่พระอรหันต์นี้ร่างกายยังทิ้งเลย ร่างกายนี้ เห็นไหม

“เพราะธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ไม่ใช่พระอรหันต์ พระอรหันต์มันอยู่ที่จิต พระอรหันต์คือคุณสมบัติของจิตที่มันเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา” แม้แต่พระอรหันต์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานยังทิ้งไว้ที่นี่เลย

นี่ไงเรามีหัวใจ เรามีความรู้สึก มีความนึกคิด เห็นไหม สิ่งที่จะเป็นเรา สิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับเรานี้มันอยู่ที่ไหน ถ้ามันอยู่ที่ไหน เพราะหัวใจนี้มันทุกขมันยาก หัวใจนี้มันเกิดมันตายขึ้นมาตลอด มันเกิดมันตายโดยอริยสัจที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์นี้ควรทำอะไร ควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร เพื่อจะให้หัวใจมันมีประโยชน์กับเรา ให้หัวใจ... หัวใจที่ทุกข์ๆ ยากๆ นี้

คุณสมุขมีร่างกายและจิตใจ แต่ไม่รู้จิตใจของตัวเอง นี่หาใจของตัวเองไม่เจอ ให้กิเลสมันจับไป ! จับไปไปตามความพอใจของมัน แม้แต่การประพฤติปฏิบัติ แม้แต่ได้เห็นโทษของวิญญูจะ มาประพฤติปฏิบัติ ก็ให้มันคดในข้องอในกระดูก ให้มันหลอกมันลวง ให้มันมีการกระทำโดยเสียโอกาส

ในการปฏิบัติ เห็นไหม คุณสิในสังคมนักปฏิบัติเรานี้มาปฏิบัติทั้งชีวิตกันนะ มาปฏิบัตินี้ทั้งเสรีภาพ ทั้งอิสรภาพทางโลก เพื่อมาสู่การปฏิบัติเพื่อตัดแปลงตน ถือศีล ๘ ศีล ๑๐ มาบวชเป็นพระเป็นเจ้านี้เพื่อที่จะชำระมัน เพื่อจะเอาอาวุธใจ ธรรมอาวุธใจ ศีลธรรมนี้เป็นอาวุธที่จะเข้าไปยับยั้งมัน ไปทำลายมัน เพื่อจะให้โอกาสกับเรา

เวลาปฏิบัติไปแล้วมันสมความปรารถนาไหมละ มันเป็นความจริงไหมละ ถ้ามันสมความปรารถนา มันเป็นความจริง นี่มันเป็นวาสนา... เป็นวาสนาเห็นไหม

คุณสิเวลาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านหาครูบาอาจารย์ท่านต้องหาของจริง หาของจริงนี้หาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น คุณหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นสิท่านดู ก็ท่านเป็นของจริงใจ ! ก็จะปรับให้คลองมันตรงใจ ! ไม่ต้องการให้มันคดในข้องอในกระดูก

คลองมันเป็นบุคคลาธิษฐาน ในการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความมั่งง่าย ความบังคับใจ บังคับให้น้ำมันไปตามคลองนั้น ถ้าคลองมันเป็นอย่างนั้น เพราะกิเลสมันเป็นอย่างนั้น มันบังคับให้ความรู้สึกความนึกคิดเราไปเป็นอย่างนั้น แต่ครูบาอาจารย์นี้ท่าน

เห็น ท่านพยายามจะช่วยเหลือ พยายามจะเจือจางกับเรา แต่เราก็ไปคิดว่ามันเป็นการลำบาก เป็นการทำลาย เป็นการไม่มีอะไรสะดวกสบายแม้แต่คนเดียวเลย

เราจะเอาความสะดวกสบายมาจากไหนล่ะ ความสะดวกสบายนี้มันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นแหละ กิเลสมันต้องการความสะดวกสบายทั้งนั้นแหละ เพราะกิเลสมันเอาความสะดวกสบายนี้แหละมาล่อ เกิดมาก็อยากจะคาบช้อนเงินช้อนทองมา เกิดมาแล้วนี่เวลาทำสิ่งใดจะมีคนคอยอุปฐากดูแลตลอดไปเลย !

นี่มันก็หวังกันอย่างนั้นไง แล้วมันก็ไปทุกซอกอยู่นั้นไง... จะมีคนอุปฐากขนาดไหน ถ้าหัวใจมันทุกซอกนะ หัวใจมันเราร้อนนะ มันอยู่ด้วยความทุกข์ทั้งนั้นแหละ

ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม อยู่โคนต้นไม้แต่ทำไมท่านมีความสุขล่ะ เพราะถ้าหัวใจนี้มันได้แก้ไขมาแล้ว อยู่ที่ไหนมันก็มีมีความสุขแล้วความสุขนี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ...

มันเกิดมาจากเราเชื่อสัตย์ เรามีศีลมีสัตย์ ถ้าเราไม่มีศีลมีสัตย์เราจะแก้ไขไม่ได้ การแก้ไขของเราต้องมีศีลมีสัตย์ มีศีลจะขึ้นมา แล้วจะต้องต่อสู้กับมัน ต่อสู้กับไอ้ความคดในข้องอในกระดูกในหัวใจเรา ถ้ามันยังคดในข้อ ถ้าต้นมันยังคดอยู่อย่างนี้ มันจะทำให้เราอยู่ในอำนาจของมัน

นี่จับจด.. สับปลับ.. มักร่าย ! เพราะมันจะเอาแต่ความสะดวกของมันไง นี่จะทำอย่างนั้น เวลาชั่ว ๕ นาที ๑๐ นาทีมันก็บังคับตัวเองไม่ได้ เพราะมันมีความสับปลับของมัน เห็นไหม แต่ถ้าเราเชื่อสัตย์ขึ้นมา เรามีศีลจะขึ้นมา เราจะตั้งเวลาของเราขึ้นมา เราจะปฏิบัติอะไรขึ้นมาให้บังคับมัน ต่อสู้กับมัน

นี่มันอยู่กับเรา กิเลสมันอยู่กับเรา กิเลสมันเป็นเรา กิเลสมันอยู่กับความคิดเรา มันควบคุมเรามาตลอด แล้วเราจะต่อสู้จะทำลายกับมัน เรายังจะต้องมาอยู่ในอำนาจของมันเหมือนน้ำอยู่ในคลอง แล้วมันคดเคี้ยวมันหมุนไป เราก็ทำไปตามนั้นไง ทำตามมันไปตลอดเลย เพราะเราไม่ฝืน เราไม่ต่อสู้

ถ้าเราไม่ฝืนเราไม่ต่อสู้ เราจะบังคับมันอย่างไร นี่เราถึงต้องมีศีลมีสัตย์ พอมีศีลมีสัตย์ขึ้นมาแล้ว เราตั้งมันของเรา มันจะทุกข์มันจะยาก เป็นเรื่องธรรมดา คนทำงานมัน

ทุกขั้มันยากนี่เป็นเรื่องปกตินะ.. เป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าเราทำงานจนมันคุ้นชิน ความเป็นปกตินี้จะเหมือนนักกีฬาเลย นักกีฬาเขาออกกำลังกายทุกวันด้วยความปกติของเขา แล้วร่างกายเขาแข็งแรงมาก ถ้านักกีฬาคนไหนเขาขี้เกียจขี้คร้าน เขาไม่ออกกำลังกาย นักกีฬาคคนนั้นจะอยู่ไม่ได้นานหรอก

เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปโดยปกติทุกวันๆ เติบจนกระทั่งสมาธิภาวนานี้ให้เป็นเรื่องธรรมดาเลย พอเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว เห็นใหม่ มันจะคบที่ไหนให้มันรู้มา ในเมื่อถ้ามันคบที่ไหน เรามีเทคโนโลยี เรามีทุกอย่างที่จะปรับให้มันตรงได้ เรามีทุกอย่างที่จะบังคับให้มันตรงได้ เราจะมีการขุดการบังคับ การทำให้มันตรงได้ ถ้าเรามีสัจจะของเรา ถ้าเรามีการกระทำของเรา เราฝึกของเรา จนเป็นความเคยชินของเรา

พอเป็นความเคยชินแล้วนี่เราตั้งเวลาได้ เวลาประพฤติปฏิบัติ เราตั้งเวลาของเรา เราทำของเรา ให้มันเป็นความเคยชินของเรา มันจะคดมันจะตรง.. ช่างหัวมัน ! มันไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะไปรู้ว่ามันคดหรือมันตรง แต่ถ้าเรามีเหตุ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ถ้าเรามีสติ เรามีบริกรรม เรามีปัญญาใคร่ครวญของเรา ให้มันคดมา... ถ้ามันคดที่ไหนนะ ให้เราใช้สติปัญญาก็เข้าไป ทิ่มเข้าไปที่ตรงที่มันคดนั้นละ มันจะคดแค่ไหนให้มันรู้ไป

นี่ไงถ้ามีสัจจะขึ้นมา เห็นใหม่ เรามีสัจจะมีความจริงขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา แล้วพอจิตมันสงบละ... อะไรที่มีเหตุแล้วผลมันจะไม่มี ถ้าเราทำเหตุถูกต้อง “สัมมาทิฐฐิ คือความเห็นถูกต้อง ความดีงาม” แล้วถ้ามันมีเหตุ แต่ผลมันไม่มีนี่มันเอามาจากไหน ถ้าเหตุมันสมบูรณ์แล้วมันไม่มีผล อย่างนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็โกหกนะสิ !

นี่ไม่ต้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรอก แม้แต่ทำโดยฤทธิชีไพรที่เขาทำของเขา จิตของเขาก็สงบได้ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องพื้นฐานเลย เป็นเรื่องพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าเราจะทำของเราคือทำโดยศีล

นี่ในการประพฤติปฏิบัติโดยฤทธิชีไพร ถ้าไม่มีศีลนะจิตมันก็สงบได้.. สงบได้ เห็นใหม่ คลองมันคด น้ำมันท่วม น้ำมันล้น มันก็ไม่ใช่ประโยชน์อะไรหรอก ! แต่ถ้าเรามีศีลมีสัจจะของเราขึ้นมา “นี่ศีล สมาธิ ปัญญา”

สิ่งที่มึศีล สมาธิ ปัญญา.. ศีลมันทำให้เป็นปกติของใจ แต่ถ้าใจมันปกติ แต่มันไม่มีกำลัง คือมันยังไม่มีความสงบ ถ้ามีความสงบเข้ามาต้องพุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเข้าไปนี่มันสงบได้ พอสงบได้แล้ว

“นี่จิตตั้งมั่น สิ่งที่มีธรรมมาวูธ มีสมาธิธรรม” ถ้าเรามีสมาธิธรรม คือเรามีศีล สมาธิ แล้วจะเกิดปัญญา ! การใช้ปัญญา ใช้ปัญญาตัดแปลง ถ้ามีปัญญาเข้ามานี่มันแก้ไขมันตัดแปลง ทำให้หัวใจนี้มันได้รับรู้สิ่งต่างๆ เห็นใหม่

“สักกายทิฎฐิ คือความเห็นผิด” เห็นผิดว่าสรรพสิ่งเป็นเรา.. ทุกอย่างเป็นเรา..

มันเป็นเราจริงๆ นะ มันก็เป็นเรานี้แหละ แต่มันเป็นเราโดยสมมุติไง มันเป็นเราโดยชีวิตนี้... มันเป็นเราโดยชีวิตนี้คือเราเกิดมาเป็นนาย ก. นาย ข. นาย ง. นี่เป็นเราใหม่... เป็น ! มันเป็นเรา แต่สิ่งที่เป็นอย่างนี้

นี่สักกายทิฎฐิความเห็นผิดว่าสรรพสิ่งนี้เป็นเราๆ มันเป็นเราในชีวิตนี้ แต่ถ้าเป็นเราในชีวิตนี้ เราก็เกิดตายในชีวิตนี้ไง เวลานั้น ก. ตาย ออกไปมรณะวัตรว่านาย ก. ได้ตายแล้ว

นี่ไงมันเป็นจริง แต่มันเป็นจริงโดยสมมุติ แต่เพราะเป็นจริงโดยสมมุตินี้มันเป็นผลของวิญญะไง ! เป็นจริงตามสมมุติก็คือเป็นผลของวิญญะ เพราะมันก็เกิดตายเกิดตายตามชีวิตหนึ่งๆ อยู่

เราก็เกิดตายมาทุกภพทุกชาติเราก็ได้เกิดมาตายมา ได้สร้างบุญญาธิการมา เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา นี่มันก็จริงๆ ใจ มันเป็นจริงโดยสมมุติ แต่ไม่ได้จริงตามธรรม !

“นี่ไงก็มันคดอย่างนี้ไง” เพราะจิตมันคด มันก็เห็นคดๆ อย่างนี้ไง พอมันเห็นคดๆ นี้เราต้องทำให้มันเป็นความตรง ถ้าเป็นความตรงนี่ตรงตรงไหน.. ตรงที่เราพิจารณาของเรา จิตถ้าสงบแล้ว เหมือนในคลองที่มีน้ำนี่มันพัฒนาของมัน ใช้ปัญญาของมัน...

ถ้าใช้ปัญญาของมัน เห็นใหม่ นี้อะไรเป็นเรา.. สรรพสิ่งอะไรเป็นเรา.. ถ้าเป็นเรา นะ คุณก็ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินี้มันเห็นของมันนะ มันเห็นคือว่านี่สภาวะของกาย กายอยู่ใน สภาวะไหน พิจารณาของมันไป เห็นใหม่

มันเป็นไตรลักษณ์.. เป็นไตรลักษณ์เพราะมันแปรสภาพของมัน แปรสภาพของ มันว่าอะไรเป็นเรา.. สรรพสิ่งอะไรเป็นเรา.. คลองไหนมันตรง.. อะไรเป็นตลิ่ง อะไรเป็น น้ำ.. นี่มันพิจารณาของมันไป มันทำลายของมัน ถ้ามันพิจารณาของมันด้วยเจโตวิมุตติ นะ มันแปรสภาพของมัน

“คำว่าแปรสภาพของมันนี้ด้วยปัญญาญาณ” ปัญญาญาณนี้เกิดมาจากไหนล่ะ... ปัญญาญาณเกิดจากศีล สมาธิ นี่ไงเราปรับพื้นฐานของใจเรามา ถ้ามันไม่มีศีล สมาธิ เวลา มันเกิดขึ้นมาด้วยความอคติในข้ออในกระดูก ด้วยความเห็นของกิเลส ก็มันจะเห็นของ มันไป... เห็นของมันไปโดยไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ มันไม่มีขอบไม่มีเขต เห็นใหม่

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ถ้าเหตุมันไม่สมบูรณ์ เหตุมันไม่เป็นไป มันจะเอาความรู้มาจากไหน มันจะเอา ความจริงมาจากไหน มันก็จริงตามสมมุติไง จริงตามสังขารความจำใจ จำมาจากที่ พระพุทธเจ้าบอกว่า “กายก็ไม่ใช่เรา.. นู้นก็ไม่ใช่เรา.. มันเป็นสักแต่ว่า.. ไปกองเอาไว้ ไกลๆ นะสักแต่ว่า” แต่หัวใจที่มันอคติในข้ออในกระดูกมันจะทิ่มมาในหัวใจ ทิ่มมาใน ความรู้สึกด้วยความเจ็บปวดใจ

ไอ้โฮ... ปฏิบัติธรรมนี้ แหม.. พิจารณาจนปล่อยวางหมดแล้ว อู้อู.. มันรู้ไปหมด เลย แล้วทำไมมันมีความสงสัยล่ะ ทำไมพฤติกรรมมันอคติในข้ออในกระดูกละ เพราะ มันเป็นความจำจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่ใช่ความจริงของ มันไง!

แต่ถ้าเป็นความจริงของมัน เห็นใหม่ นี่มันใช้ปัญญาใคร่ครวญของมัน ใคร่ครวญ นี่มันถอดมันถอนนะ.. มันถอดมันถอนจริงตามสมมุติ ร่างกายและจิตใจนี้เป็นของเรา โดยสถานะของมนุษย์ ด้วยความจริงของมนุษย์ ด้วยความจริงของสมมุติ สมมุติบัญญัติ ภพหนึ่งชาติหนึ่ง

แต่เวลาพิจารณาของเราไป พิจารณาของเราไปนี่มันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นสังขรรณ มันเป็นอริยสัง มันมีความเห็นว่าอริยสังมาจากไหน.. อริยสังเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม โดยเสวยวิมุตติสุข เห็นใหม่ แล้ววางธรรมและวินัยไว้

“ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ! อริยสัง ! สังจะความจริง !”

ทุกข์ๆๆ ทุกข์เป็นความจริงใจ แล้วเพราะตัดหาความทะยานอยากนี่เพราะมันบังไว้ มันถึงเป็นเรื่องโลกๆ ใจ แต่ถ้าโดยมรรคญาณ ด้วยสังจะ ด้วยความจริง ด้วยพยายามไม่ให้มันคดในข้องอในกระดูก ด้วยสังขรรณ ด้วยมรรคญาณ ด้วยปัญญาญาณ เกิดนิโรธะ! นิโรธ... นิโรธ.. เห็นใหม่ นิโรธด้วยการดับทุกข์ ด้วยความเห็นสังจะความจริง

ถ้ามันเห็นสังจะความจริงนี่มันถอดมันถอนนะ มันถอดมันถอนอะไร มันถอดมันถอนสังโยชน์ ถอดถอนความยึดมั่นถือมั่น ไอ้ความคดในข้องอในกระดูกอันนั้นแหละ ถ้ามันถอดถอน เห็นใหม่ นี่จริงตามสมมุติ ! จริงตามสมมุติว่าการเกิดและการตายเป็นความจริง สมบัติเป็นจริงๆ เกิดจริงๆ ทุกอย่างเป็นอย่างนั้นจริงๆ จริงตามสมมุติ ! จริงตามบัญญัติ ! จริงตามสังขรรณ จริงตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บัญญัติ ที่ศึกษา

นี่มันก็ยังไม่มีเนื้อหาสาระขึ้นมาเป็นข้อเท็จจริง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพราะใจมันมีศีล มีสมาธิขึ้นมา มันเกิดปัญญา มันใคร่ครวญของมัน ถ้ามันใคร่ครวญของมันแล้ว ถ้าเวลามันถอดมันถอนสังโยชน์ เห็นใหม่ “นี่ความจริงโดยสังขรรณ ความจริงโดยมรรคญาณ”

ถ้าความจริงโดยมรรคญาณมันเกิดขึ้นมากับใจ นี่จริงตามสมมุติ... โดยปกติปุณฺชนนี่มันเกิดตายตามธรรมชาติ แต่ถ้ามันพิสูจน์ตรวจสอบจนได้สังจะความจริงแล้ว มันถอดมันถอนนะ.. มันถอดมันถอนอวิชชา ถอดถอนกิเลสออกจากหัวใจ ถ้ามันถอดมันถอนกิเลสออกจากหัวใจนี้เป็นพระโสดาบัน เห็นใหม่

ถ้าเป็นพระโสดาบันแล้วนี้สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด.. ทิฏฐิ ! ทิฏฐิที่มันคดในข้องอในกระดูกนี้ มันทำให้คลองนั้นบิดเบี้ยวไป แล้วน้ำมันก็ไหลไปตามคลองนั้นใจ

นี่เวลาปัญญามันเข้าไปชำระสะสางให้มันเป็นคลองที่ตรง ให้นำมันไหลไป
ทางตรง ทางตรงนี้มันเป็นสัจจะความจริง พอเป็นสัจจะความจริงแล้วมันพิจารณาของ
มัน นี่ไงที่มันลอคดอน เห็นไหม

“นี่จริงตามสมมุติ ! จริงตามสมมุติคือการเวียนว่ายตายเกิด”

เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาทฤษฎี ศึกษาให้เห็น
แต่ภาพลวง แต่ไม่รู้จักน้ำไม่รู้จักสิ่งต่างๆ แต่เวลาเกิดขึ้นจากความจริงของเรา เห็นไหม
เวลามันลอคดมันดอน เวลามันพิจารณาไปแล้ว นี่มันถึงเป็นธรรม

คำว่าเป็นธรรม.. พอมันเป็นธรรมขึ้นมาแล้ว สรรพสิ่งนี้เป็นสักแต่ว่า พอมันเป็น
สักแต่ว่าเพราะมันลอคดมันดอน เพราะสักแต่ว่ามันลอคดมันดอน... ดอนสังโยชน์ ถ้ามัน
ดอนสังโยชน์มันถึงเป็นสักแต่ว่าได้ ! ถ้ามันสักแต่ว่าได้... นี่สิ่งนี้ ภูมิวิฤทธิภาวะของจิตมัน
แตกต่างกับปุถุชนไง

คำว่าจริงตามสมมุติกับจริงตามธรรม... ถ้ามันจริงตามธรรม นั่นละไม่ใช่เราจริงๆ
นี่กายก็ไม่ใช่เรา.. สรรพสิ่งก็ไม่ใช่เรา เพราะมันเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นผลของสมมุติ
บัญญัติ แต่ถ้าผลเป็นความจริงมันมีขึ้นมา เห็นไหม นี่คลองมันมีน้ำไง !

“ต้นคด ปลายตรงไม่มี”

เพราะต้นมันคด เพราะมีครูมีอาจารย์ เพราะมีความบากบั่น มีความมานะวิริยะ
อุตสาหะ มีความวิริยะอุตสาหะพยายามปรับปรุงตัวเอง พยายามปรับปรุงหัวใจ พยายาม
ปรับปรุงการกระทำของเรา

ถ้ามีการปรับปรุง มีการกระทำของเราขึ้นมา เห็นไหม นี่ต้นมันคด เราก็ทำให้ต้น
มันตรง ถ้ามันตรงคือตรงตามอริยมรรค ตรงตามสัจธรรม.. ถ้าต้นมันตรง มรรคผล
นิพพานมันไหลมาเทมา มันมีผลขึ้นมาจากต้นมันตรง

มันตรงเพราะอะไร.. ตรงเพราะเรามีความเชื่อมั่น ตรงเพราะเรามีการกระทำ ตรง
เพราะเราลงธรรม ใจมันลงธรรม ! ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรม
และวินัย ธรรมและวินัยนี้มันลง ลงจริงๆ แล้วทำขึ้นมาจริงๆ มีเหตุมีผลขึ้นมาจริงๆ

ไม่ใช่คนในข้ออในกระดุก แล้วก็สร้างภาพนึกเอาให้มันเป็นไปตามความเป็นจริง แต่จริงตามกิเลสใจ ! ให้มันนึกเอาตามความเป็นจริงว่ามันจะเกิดขึ้นกับเรา มันจะเป็นไปกับเรา เรามีปัญญามาก เรามีการศึกษามาก เราศึกษาเราอธิบายธรรมะของพระพุทธเจ้าได้คล่องปากมาก

คนในข้อ ! งอในกระดุก ไม่มีอะไรเป็นสมบัติความจริงเลย...

แต่เพราะปริยัติ แล้วปฏิบัติ เรามาปฏิบัติกันนะ เรามาปฏิบัติกันให้สังสารตัวเอง ให้นึกถึงตัวเอง ให้นึกถึงเรานี้แหละว่าเราจะมีทางออกทางใด.. เราจะมีช่องทางของเราไปไหม ถ้าเราจะมีช่องทางไป เห็นไหม

คู่มือชีวิตนักบวชเรากับชีวิตโลกเขา โลกเขาก็มีชีวิตหนึ่งนะ เราก็ชีวิตหนึ่ง ชีวิตของเขานี้ถ้ามองด้วยสายตาของนักบวชนะ เราเห็นแล้วเราก็สังเวช เขาต้องปากกัดตีนถีบแต่นั้นมันเพราะอะไร เพราะเขามีความจำเป็นของเขา เขาอยู่ในโลกของเขา แล้วชีวิตนักบวชล่ะ...

ชีวิตนักบวช ถ้าไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงหัวใจ เวลาเห็นเขาปากกัดตีนถีบด้วยความทุกข์ ด้วยผลของวิภวภูฏะนี้ แล้วเราว่าเราจะมีความสุขหรือ... ถ้าเราจะมีความสุขขึ้นมา ถ้าเราไม่มีสติปัญญา เราไม่มีการบังคับตัวเอง

ชีวิตก็เหมือนกัน ชีวิตหนึ่งหมุนไป คู่มือจริงตามสมมุติ เขาหมุนไปตามสมมุติบัญญัตินั่นล่ะ เขาหมุนไปตามสมมุติ หมุนไปตามวิภวภูฏะ ผลของวิภวภูฏะใช้ไหม คู่มือเวลาพระอาทิตย์ขึ้น-พระอาทิตย์ตกนี้มันหมุนไป นี่โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ใช้ไหม วันเวลามันจะหมุนของมันไปอย่างนั้น

แล้วชีวิตของเราล่ะ ชีวิตของพระล่ะ ชีวิตของนักบวช ชีวิตของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันก็หมุนไป ๑ วันก็มี ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน ถ้าเราไม่มีความมั่นใจ ไม่มีการกระทำของเรา วันเวลามันก็จะหมุนไปแบบเขานั้นล่ะ เขาปากกัดตีนถีบด้วยการเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่เราปากกัดตีนถีบด้วยความพยายามจะรักษาใจ จะพยายามทำความชุ่มชื้นของหมองใจ สิ่งที่มีมันฝังอยู่ในหัวใจ

สิ่งที่อยู่ในหัวใจนี้ เราจะต้องตั้งใจ จะต้องมีขอบเขต จะต้องมีความมานะอดทน แล้วความมานะอดทนนี้ เราต้องถากต้องถาง เราทำให้มันตรงต่อศีลต่อธรรม ถ้ามันตรงต่อศีลต่อธรรมแล้ว นี่ศีล สมาธิ ปัญญามันตรงแล้วมันก็มีโอกาสของเรา นี่ชีวิตเรามันถึงมีค่าขึ้นมาไง พอชีวิตที่มีค่าขึ้นมาแล้ว ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมีคุณธรรมขึ้นมา

ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา นี่งานของพระ.. นี่สมบัติของพระ... “ศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจนี้เป็นสมบัติของพระ”

สมบัติของโยม.. สมบัติของโลกเขา.. เขาพยายามแสวงหาของเขาขึ้นมา เป็นแก้วแหวนเงินทอง เป็นทรัพย์สมบัติของเขา นั่นมันเป็นสมบัติของโลก !

ถ้าสมบัติของเรา เห็นไหม สมบัติของเรา คือเราต้องมีความมั่นคงของเรา เราต้องมีการกระทำตามความเป็นจริงของเรา เพราะเราเสียสละมาแล้ว ทรัพย์สมบัติทางโลกมันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เป็นเครื่องดำรงชีวิตนี้ให้มันมีความสะดวกสบายขึ้นมาเท่านั้น

ความสะดวก.. ความสะดวกหรือความอึดคักขาดแคลน นี่มันก็กิเลสเหมือนกัน ! กิเลสตัวเดียวกันนั่นแหละ ! ความสะดวก ก็สะดวกเพื่อเกิดตาย ! ความอึดคักขาดสน มันก็เพื่อเกิดเพื่อตายเหมือนกัน มันสะดวกหรือมันอึดคักขาดสน มันก็เป็นผลของวิญญูะ เป็นผลของการเกิดและการตาย ! แต่เพราะเราเห็นโทษอย่างนั้น เราถึงได้มาบวช เราถึงได้มาเป็นพระเป็นเจ้ากัน

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิต เห็นไหม สัตว์ยังมีรูปร่างมีรัง พระก็ต้องมีกฎวิหาร มีที่พักอาศัย แต่ที่พักอาศัยเพื่อการประพฤติปฏิบัตินะ เราทำกันขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อเพื่อประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติ มันถึงเอื้อเกื้อกูลต่อกัน เพื่อจะให้คลองมันไม่คด ให้คลองมันตรง ตรงต่อการประพฤติปฏิบัติ ตรงต่อหัวใจ ตรงต่อการกระทำ

ถ้าเราเชื่อสัตย์ เราตรงต่อการกระทำ นี่มันถึงไม่มีสิ่งใดมาเป็นความวิตกกังวล ไม่มีสิ่งใดมาขัดแย้งในการกระทำ เห็นไหม นี่พูดถึงเวลามันมีการกระทำขึ้นมาในหัวใจ

นี่คือผลของวิญญูะ ! ผลของโลก ! โลกเป็นผลของวิญญูะ แล้วผลของธรรมล่ะ.. “ผลของธรรมจะเกิดขึ้นมาได้จากผู้ที่ทำจริง”

ถ้าคนทำจริง... ครูบาอาจารย์นะ ท่านจะดูว่าเริ่มต้นนี้เจตนามันแสดงออกนะ... มันแสดงออก คฤติเวลาโจรมันปลิ้น พอมันเจอเจ้าหน้าที่นี่อาการมันออกทั้งนั้นแหละ การแสดงออก เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า “ใจคิกคะนอง”

ใจคิกคะนองมีอยู่ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือใจคิกคะนองไปทางโลก คิกคะนองที่แสดงออก... แต่คำว่าคิกคะนองโดยพันธุกรรม พันธุกรรมที่มันสร้างบุญกุศลของมันมา

พันธุกรรมที่มันสร้างบุญกุศลนี้ เวลาจิตมันสงบแล้วมันจะมีความรู้มหัสจรรย์ นี้ไอ้คิกคะนองแบบนี้มันเป็นประโยชน์ แต่คิกคะนองโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก คิกคะนองด้วยความคดในข้ออในกระดูก ความคิกคะนองอย่างนั้น มันคิกคะนองแสดงออกไปอีกอย่างหนึ่ง

แต่ถ้าความคิกคะนองของจิต ความคิกคะนองของพันธุกรรมนะ เวลาจิตมันลงจิตมันเป็นสมาธิ มันจะเห็นจิตนี้ขึ้นไปเดินจงกรมอยู่บนอากาศ เห็นตัวเองนั่งอยู่บนก้อนเมฆ นี่ไงผลของการประพฤติปฏิบัติมันแตกต่างหลากหลาย ตามแต่เวรแต่กรรม ตามแต่อำนาจวาสนาของจิตแต่ละดวงที่สร้างมาแตกต่างหลากหลาย

ฉะนั้นเราอยู่กับครูบาอาจารย์ เราจะได้ประโยชน์ตรงนี้ ประโยชน์ที่ว่าถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาด้วยพันธุกรรม ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยบุญกุศล แต่ถ้าจิตมันเป็นบุญกุศลไม่เป็นอย่างนั้น เวลาถึงระดับมันแล้ว มันจะแสดงออกโดยธรรมชาติเลย

คฤติเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม อย่างเช่นพระอนรุทธะกับพระโมคคัลลานะ... พระโมคคัลลานะนี่เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เป็นผู้มีฤทธิ์มีเดชมาก แต่พระอนรุทธะ เห็นไหม พระอนรุทธะนี่เป็นผู้ที่เอตทัคคะทางรู้วาระจิต เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ พระอนรุทธะนี่รู้หมด พระโมคคัลลานะนี่ต้องเหาะไปคู ต้องอะไรต่างๆ เพื่อแก้ไข

นี่เป็นเสนาบดี เป็นอัครสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะด้วยสร้างกุศลมา เพื่อเป็นมือเป็นเท้า เพื่อการเผยแผ่ศาสนา มา นี่เป็นครูเป็นอาจารย์ของเรา เราเป็นชาวพุทธ เราเคารพบูชา เคารพบูชาครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งนี้เราเอามาเป็นคติ เป็นเครื่องเตือนใจ ถึงจริตนิสัยของแต่ละองค์

แล้วถ้าจริตนิสัยของเรา เห็นใหม่ เราต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อการกระทำของเรา ถ้าการกระทำของเราเป็นประโยชน์กับเรานะ “เป็นประโยชน์ต่อเมื่อมันเป็นสัมมาทิฐิ มันเป็นความเห็นที่ถูกต้อง”

“การกระทำที่ถูกต้อง คือสัมมาทิฐิ” ตั้งสติ ! ตั้งสติแล้วทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าตั้งสติปัญญา เริ่มต้นให้มันตรงคือต้องตั้งสติ คำว่าตั้งสติขึ้นมา ถ้ามีสติครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า

“ถ้ามีสติ.. ตัวสติทำให้ถูกต้องหมด !”

ถ้าขาดสติ การบริการมการอะไรต่างๆ นี่มันขาดสติ การขาด เห็นใหม่ การขาดเจตนา การทำต่างๆ มันเป็นสักแต่ว่า เขาบอกว่าทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า.. สักแต่ว่า แต่เวลาเขาทำตัวของเขาเป็นสักแต่ว่านี้เขาไม่รู้จักนะ แต่พอเราตั้งใจกัน เราตั้งสติเรามีการบริการ เขาบอกว่าสิ่งนี้เป็นความผิดๆ เห็นใหม่

“นี่คิดในข้ออในกระดุก เพราะเขาไม่รู้จริง”

ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านศึกษาขึ้นมา นะ คุณสิพันธกรรมทางจิตจะเป็นครูบาอาจารย์ของเราได้ นี่ท่านจะต้องสร้างบุญกุศลของท่านมา

คำว่าสร้างบุญกุศลนี้ต้องเป็นผู้ฉลาดนะ ปฏิภาณไหวพริบนี้จะดีกว่าเรามากเลย ถ้าปฏิภาณไหวพริบดีกว่าเรานะ มันจะมีตำรับตำรา มันจะมีช่องทางต่างๆ มีสิ่งต่างๆ เราเชื่อใหม่ว่าครูบาอาจารย์ของเราไม่ศึกษา ครูบาอาจารย์ของเราศึกษามาหมดแล้วแหละ แต่เวลาเรามาศึกษาเรามาค้นคว้านี้ เราบอกว่า อ้อ.. ตำรามันก็มีอยู่ ต่างๆ ก็มีอยู่ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านไม่รู้ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านไม่พุดถึง ทำไมท่านบอกให้ปฏิบัติ

นี่ไง เพราะครูบาอาจารย์ของเราท่านได้ค้นคว้าแล้ว ท่านได้ศึกษาแล้ว

คำว่าศึกษานะ เวลาประพฤติปฏิบัติมันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้ว จิตใจของคน... จิตใจของคนนี่มันแตกต่างกันหลาย ความแตกต่างกันหลาย

นี่ เราจะเอาความทฤษฎี เอาคลองที่คดๆ นั้น ให้เราเลี้ยวคคคเคี้ยวเข้ามาในหัวใจเรา ตลอด เห็นไหม แล้วถ้าคลองมันตรงล่ะ... เวลานั้นมันไหลไปนี่มันพุ่งไปสู่เป้าหมายนะ ! มันไปสู่เป้าหมาย

แล้วเวลาเราศึกษาขึ้นมาด้วยความไม่เข้าใจของเรา.. นี่ไงเราจะบอกว่าครูบา อาจารย์ของเราละ ท่านมีปฏิภาณของท่าน ท่านมีปัญญาของท่าน เพราะหลวงปู่มันท่าน พูดว่าท่านเคยปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน

ท่านสร้างบุญญาธิการของท่านมามาก ท่านได้ศึกษาได้คั่นคว้ามานั้นแหละ เพราะว่าต้นทางวิชาการทั้งหมดออกมาจากพระไตรปิฎก ก็ออกมาจากต้นข้าวคือ พระไตรปิฎกนี่แหละ แล้วแตกกิ่งก้านสาขา มันออกมา โดยการทางวิชาการออกมา นี่ถ้าเราไปคั่นสู่ต้นข้าวนี้ คั่นสู่ต้นเหตุนี้ นี่มันก็มาจากที่นั่นทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้นถ้าการศึกษามาแล้ว ถ้าเราคั่นสู่พุทธพจน์ คั่นสู่พุทธวิสัย สิ่งที่จะต้องสมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ แล้วเราศึกษา ที่นี้การศึกษาขึ้นมา มันอยู่ที่ว่าการ ตีความ คำว่าคดในข้องอในกระดูก มันก็ตีความหลากหลายกันออกไป ความหลากหลาย นี้ถ้ามันเป็นประโยชน์ เราก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นคติเตือนใจ แต่ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์ สิ่ง นั้นให้เราวางไว้ มันเป็นเรื่องของเขา เป็นเรื่องของกลุ่มชน เรื่องของมุมมองที่เขาเห็นของเขา

แต่ของเรานี้เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกว่า “สิ่งนั้นรับรู้ไว้” รับรู้นะ แต่ไม่เอาเข้ามาเป็นปัญหาในการประพฤติปฏิบัติของเรา เพราะถ้าเอามาเป็นปัญหาของเรา เห็นไหม เหมือนคนไข้เหมือนคนป่วย คนป่วยเราต้องรักษาใจของเรา เราเป็นคนไข้เรา เป็นคนป่วย ใจของเรามันมีอคติ ใจของเรานี้มันคดในข้องอในกระดูก เราจะต้องตีแผ่มัน จะต้องแก้ไขมัน

ถ้าเราแก้ไข.. นี่ไงหน้าที่ของเราอยู่ตรงนี้ ! หน้าที่ของเรา การแก้ไขของเรา มัน เป็นเรื่องของเรา สังคมเขาเป็นอย่างไร มันก็เป็นเรื่องของสังคม แต่หน้าที่ของเรา ถ้าเรา เชื้อกระแสสังคมไป เราก็เสียโอกาสของเรา

ทั้งๆ ที่เรามีโอกาส ทั้งๆ ที่เรามีสติปัญญาแล้วนะ มีสติปัญญาเพราะเราได้เลือกแล้ว ! เราได้เลือกแล้ว ! เราได้เลือกกว่าเราจะมาประพฤติปฏิบัติเพื่อจะชำระกิเลสของเรา เราได้เลือกหนทางของเราแล้ว

ถ้าเราได้เลือกหนทางของเราแล้ว นี่เรามีอำนาจวาสนาแล้ว แล้วเราพยายามทำของเรา เราตั้งสติปัญญาของเรา แล้วประพฤติปฏิบัติของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าเราได้ประโยชน์กับเราแล้ว เราจะรู้เองเห็นเองนะ !

มันเริ่มต้นมาจากอะไร...

“จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส” เห็นไหม แค่นี้เขาก็เถียงกันหัวปักหัวปำ ถ้ามันผ่องใส ถ้ามันเป็นนิพพานแล้ว มันจะมาก่ออีกทำไม

นี่ต้นของตาน้ำ จุดเริ่มต้นจากภวาสวะ จากภพ !

นี่จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส... จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส คำว่า “จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส” แค่นี้ก็ไม่รู้ เขาไม่รู้เรื่องอะไรหรอก แต่เวลาหลวงปู่มั่นท่านสอนเห็นไหม

“ธรรมะที่แท้ มันไม่เสวย”

คำว่าเสวย... เสวยออกมาก็เป็นสมมุติทั้งหมด เสวย.. คือมีอารมณ์ มีความรู้สึก มีพลังงานออกหมดเลย !

นี่ครูบาอาจารย์ของท่านได้พิสูจน์ตรวจสอบจนเป็นความจริง ท่านรู้จริงเห็นจริงของท่าน แล้วเวลาท่านสอนพวกเรา ท่านไม่ใช่เอาจิตเดิมแท้ที่ผ่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลสมาสอนเราหรอก ท่านบอกว่า “ให้ตั้งสติ ! ให้ตั้งสติแล้วกำหนดบริกรรมพุทโธ พุทโธ พุทโธ”

นี่คลองมันคคมาตั้งแต่ต้น ไอนี้ไปเอาต้นน้ำ... ต้นน้ำมันไหลมา แล้วถ้าคลองมันคคมันก็ไหลวนกลับมาที่ตาน้ำนั่นแหละ

นี่ไงครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นหลักเป็นแกนของเราเนะ ครูบาอาจารย์ของเรานี้ ท่านรู้จริง พอท่านรู้จริง แล้วเวลาท่านสอนเรานี้เหมือนฝึกงานไง คนฝึกงานต้องฝึกงาน มาจากพื้นฐานขึ้นมา แล้วมันจะรู้ถึงกระบวนการขององค์กรทั้งหมด แล้วมันจะบริหารจัดการของมันได้ ! แต่นี่พอจะฝึกงานก็มาเป็นผู้อำนวยการเลย แล้วก็โดนให้ลูกน้องมัน หลอก องค์กรนั้นมันก็ฉ้อฉล แล้วมันก็ทำให้องค์กรนั้นล่มสลายไป

นี่ก็เหมือนกัน นี่ครูบาอาจารย์ท่านไม่ใช่คนโง่งนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน ไม่ใช่คนโง่ง ท่านเป็นพระอรหันต์เชียวละ พระอรหันต์จะโง่งได้อย่างไร ถ้าพระอรหันต์โง่ง แล้วพระอรหันต์จะเอาตัวรอดได้อย่างไร

แล้วพระอรหันต์ที่ฉลาด พระอรหันต์ที่มีเขาวปัญญา พระอรหันต์ที่จะมาสั่งสอน ลูกศิษย์ลูกหา สาวก-สาวกะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามขึ้นมา ท่านถึงบอกให้พุทโธ พุทโธ พุทโธ... ท่านให้เราตั้งสติ ให้เราพัฒนาของเราขึ้นมา แล้วมันจะเป็นความจริงขึ้นมา เป็นความจริงเพื่อแก้ไข... แก้ไขความคดในข้ออในกระดุก

ต้นนี้ต้องให้ตรง หลวงปู่มั่นท่านพูดเอง “ต้นต้องตรง ! ต้นคค.. ปลายตรงไม่มี”

ถ้าต้นมันเริ่มตรง เราต้องซื้อสัตย์กับเรา ต้องซื้อสัตย์มีสัจจะ ตั้งสัจจะ มีศีลมีธรรม แล้วประพฤติปฏิบัติ เหมือนมดเหมือนปลวก มดปลวกนี้เห็นไหม มันเอาอาหารใส่รังมัน มันรักษารังมัน มดปลวกนี้มันขยันหมั่นเพียร

ใจของเราก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราต้องปฏิบัติเหมือนมดเหมือนปลวก เราต้องขยันหมั่นเพียร เราต้องมีการกระทำ แล้วมันจะมีประสพการณ์จริง มันจะรู้จริง.. เห็นจริง.. ตามความเป็นจริงกับชีวิตนี้ เอวัง